

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.491/2019/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. október 29.

Az ügy tárgya: hűtlen kezelés büntette

Terhelt: II. rendű

Első fok: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság, 4.B.1.009/2014/29., ítélet, 2017. március 9., tárgyalás

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 25.Bf.8.674/2017/5., ítélet, 2018. június 5., nyilvános ülés

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés, a terhelt javára

Rendelkező rész

A hűtlen kezelés büntette miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.8.674/2017/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2017. március 9. napján kihirdetett 4.B.1.009/2014/29. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett hűtlen kezelés büntettében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont], ezért őt 540 napi tétel, napi tételenként 60.000 forint, összesen 32.400.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy azt meg nem fizetése esetén egy napi tételenként egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék a 2018. június 5. napján meghozott 25.Bf.8.674/2017/5. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a II. rendű terheltet a pénzbüntetést nem érintve két év - végrehajtásában négy év próbaidőre felfüggesztett -

szabadságvesztésre is ítélte azzal, hogy a végrehajtás elrendelése esetén a szabadságvesztést börtön fokozatban kell végrehajtani és a terhelt a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

- [3] A Fővárosi Törvényszék ítélete ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozva felülvizsgálati indítványt.
- [4] Indokai szerint bár a II. rendű terhelt védőt hatalmazott meg, a bíróság nem rendelkezett a kirendelt védő felmentéséről. Kifejtette, hogy nem osztja a Kúria Bfv.III.24/2014. (BH+ 2015.6.233.) számú eseti döntésében megjelenő azon értelmezést, mely szerint a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértés nem valósul meg, ha a bíróság a védői meghatalmazás becsatolása ellenére a kirendelt védő kirendelés alóli felmentését elmulasztja, és a tárgyalást a kirendelt védő jelenlétével tartja meg.
- [5] Álláspontja szerint a bírósági eljárás lefolytatása idején hatályos 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 47. § (2) bekezdéséből következően a meghatalmazott védő jogalanyiségének elnyeréséhez a bíróság aktusa nem szükséges, azt a meghatalmazás benyújtása keletkezteti. Álláspontja szerint nem létezhet olyan eljárásjogi helyzet, amelyben a terhelt védelmét kirendelt védő látja el, de a meghatalmazott védő jogait gyakorolhatja.
- [6] A másodfokú bíróság az ügyben 2018. június 5. napján úgy tartott nyilvános ülést, hogy azon a II. rendű terhelt érdekében az akkor hatályos korábbi Be. 47. § (2) bekezdés második fordulata alapján az eljárási jogainak gyakorlására teljes körben jogosult meghatalmazott védő nem volt jelen, és a nyilvános ülésen határozatot hozott. Ehhez képest azt olyan személy távollétében tette meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [7] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja visszautal a 608. § (1) bekezdésére, amelynek d) pontja szerint hatályon kívül helyezési ok, ha a bíróság a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [8] Sérlemelte azt is, hogy az ügyiratok között a másodfokú bíróság ítéletének eredeti - a tanács minden minden tagja által aláírt - példánya nem lelhető fel, csupán két példány ítéletkiadmány. Ezért álláspontja szerint - mivel a korábbi Be. 257. § (1) bekezdésében írt szabályok sérültek - az ügyben a másodfokú bíróság által törvényesen meghozott ítélet nincs.
- [9] A másodfokú ítélet záradékával kapcsolatban pedig megjegyezte, hogy mivel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, nem az elsőfokú, hanem a másodfokú ítélet az, amely jogerős és végrehajtható.
- [10] Ezért indítványozta a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását.
- [11] A Legfőbb Ügyészség a BF.606/2019/2. számú, a Be. 657. § (1) bekezdése alapján tett nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Az ügyiratok kronologikus elemzése alapján megállapította, hogy a másodfokú bíróság eljárása során egyetlen eljárási cselekményen sem jelent meg a meghatalmazott védő, akinek személyében egyébként a nyilvános ülés határnapja előtt négy nappal változás is következett be.
- [12] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság részéről védő kirendelése a terhelt részére törvényes volt, és mivel a kirendelt védő a nyilvános ülésen jelen volt, a védő által állított feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.
- [13] Nem értett egyet azzal sem, hogy a tanács tagjai a másodfokú ítéletet nem írták alá. Az ügyiratok között ugyanis megtalálható a tanács tagjai által aláírt másodfokú ítélet rendelkező része, így nem történt olyan törvénysértés, amely hatályon kívül helyezést indokolna.
- [14] Ezért a megtámadott határozat hatályában fenntartására tett indítványt.

III.

- [15] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében és a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett a 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálta a 649. § (2) bekezdésében meghatározott esetleges - a védő által nem hivatkozott - eljárási szabálysértéseket is, ilyet azonban nem észlelt.
- [16] A jogerős ügydöntő határozat meghozatalára a korábbi Be. hatálya alatt került sor. 2018. július 1-jén ugyanakkor hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.).
- [17] A Be. 870. § (1) bekezdése alapján az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másként szabályozza.
- [18] A Be. 868. § (1) bekezdése alapján a törvény rendelkezéseit - a 868-876. §-ban meghatározott eltérésekkel - a hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell. A felülvizsgálati eljárás tekintetében a törvény ilyen eltérő rendelkezéseket nem tartalmaz, ezért a Kúria az indítványt a 2018. július 1. napján hatályba lépett Be. alapján bírálta el.
- [19] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Ez jelen ügyben azt jelenti, hogy a Kúriának a felülvizsgálati indítványt a korábbi Be. rendelkezéseire figyelemmel kellett megítélnie.
- [20] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [21] Az indítványnak a másodfokú ítélet formai hibáit sérelmező része nem a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati okok valamelyikét, hanem a korábbi Be. 257. § (4) bekezdésének sérelmét állítja. Eszerint a határozatot, illetőleg a kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező részét a tanács minden tagja aláírja. Ha a tanács elnöke vagy valamelyik tagja a határozat aláírásában akadályozva van, a határozatot helyette - helyettesi minőségének feltüntetésével - az eljáró tanács egyik tagja, illetőleg elnöke írja alá.
- [22] Amint arra a Legfőbb Ügyészség rámutatott, az ügyiratok között a másodfokú határozat rendelkező részének a tanács tagjai által aláírt példánya fellelhető, ez azonban nem pótolja a korábbi Be. 257. § (4) bekezdése szerinti, a tanács tagjai által aláírt teljes (indokolással is ellátott) példányát. A védő kifogása ennyiben helytálló.
- [23] A Be. e rendelkezésének megsértése azonban a Be. 649. § (2) bekezdés a)-c) és e) pontjában felsorolt felülvizsgálati okok, illetve a 608. § (1) bekezdésében szabályozott hatályon kívül helyezési okok között nem szerepel, ezért az nem támadható felülvizsgálattal.
- [24] Indítványa szerint az eljáró bíróság a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja szerinti eljárási szabálysértést vétett. Eszerint a bíróság ítéletét hatályon kívül kell helyezni és a bíróságot új eljárásra kell utasítani, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [25] Az iratokból megállapíthatóan a másodfokú bíróság az ügyben 2018. február 7. napjára tűzött nyilvános ülést. Ezen a II. rendű terhelt meghatalmazott védője nem jelent meg. A nyilvános ülés jegyzőkönyvében foglaltak szerint a nyilvános ülés napján a kezelő irodán jelezte, hogy lázas beteg, a nyilvános ülésen nem tud részt venni. Emiatt a másodfokú bíróság a nyilvános ülést elhalasztotta 2018. május 9. napjára. A meghatalmazott védő orvosi igazolást nem csatolt, és a 2018. május 9. napjára kitűzött nyilvános ülésen sem jelent meg szabályszerű idézés ellenére. A nyilvános ülésen a II. rendű terhelt bejelentette, hogy a védő meghatalmazása aznap megszűnt, a nyilvános ülésen nem fog megjelenni, egyúttal becsatolta a megbízás megszűnését igazoló dokumentumot.
- [26] A másodfokú bíróság a nyilvános ülést ismételten elhalasztotta, 2018. június 5. napjára. A II. rendű terhelt részére egy másik ügyvédet védőként kirendelte, majd a nyilvános ülésre írásban idézte. Ezt követően a II. rendű terhelt a 2018. május 31. napján kelt meghatalmazással védelmének ellátására meghatalmazott egy ügyvédi irodát, eljáró ügyvédként az egyik ügyvédet. A meghatalmazás 2018. június 1. napján érkezett a Fővárosi Törvényszékre. A 2018. június 5. napján megtartott nyilvános

ülésen sem a II. rendű terhelt, sem pedig meghatalmazott védője nem jelent meg, jelen volt ugyanakkor a kirendelt védő, aki bejelentette, hogy a II. rendű terhelt e-mailben tájékoztatta arról, hogy védőt hatalmazott meg, aki megbetegedett, ezért ő sem fog megjelenni a nyilvános ülésen.

- [27] A tanács elnöke ezt követően megállapította, hogy a védelem biztosított, így a nyilvános ülés megtartható. A nyilvános ülésen a kirendelt védő - aki az iratokból megállapíthatóan 2018. június 1. napján az ügy iratait áttanulmányozta - érdemi, az ügy ismeretét tükröző perbeszédet tartott, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a II. rendű terhelt felmentését indítványozta. Másodlagosan indítványozta a kiszabott pénzbüntetés enyhítését.
- [28] A korábbi Be. 281. § (3) bekezdése szerint, ha a megidézett védő nem jelent meg, helyette a vádlott más védőt hatalmazhat meg. Ha a védő tárgyalási részvétele kötelező, és a meghatalmazott védő a tárgyaláson nem jelenik meg, és a helyettesítéséről sem gondoskodik, a bíróság helyettes védőt jelöl ki, illetve a meg nem jelent kirendelt védő helyett más védőt rendel ki. A helyettes vagy a kirendelt új védőnek időt lehet biztosítani ahhoz, hogy a védelemre felkészüljön. A tárgyalás megtartható, de a vádlott vagy a tárgyaláson jelen lévő védő kérelmére a bizonyítási eljárást nem lehet befejezni, a tárgyalást a meg nem jelent védő költségére el kell napolni. A korábbi Be. 345. §-a alapján e rendelkezést a másodfokú eljárásban is alkalmazni kell.
- [29] A korábbi Be. 48. § (4) bekezdése szerint, ha a terhelt, vagy más erre jogosult a terhelt védelméről meghatalmazás útján gondoskodik, ideértve a meghatalmazás rendelkezési nyilvántartásba vételének bejelentését is, a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság a védő kirendelését visszavonja. A kirendelés a visszavonással hatályát veszti.
- [30] A fentiekből megállapíthatóan a másodfokú eljárásban a védő kirendelésére a meghatalmazott védő többszöri mulasztása, a nyilvános ülésen meg nem jelenése miatt került sor. A kirendelt védő az iratokat áttanulmányozta, azaz a II. rendű terhelt érdemi védelmére felkészült, majd a nyilvános ülésen megjelent. Időközben ugyan a II. rendű terhelt védőt hatalmazott meg, azonban a 2018. június 5-i nyilvános ülésen e védő sem jelent meg. Mivel a kirendelt védő kirendelésének visszavonására sem került sor, a korábbi Be. 48. § (4) bekezdése alapján kirendelése változatlanul hatályban volt.
- [31] A felülvizsgálati indítvány a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság eljárását sérelmezte. A korábbi Be. 345. §-a szerint a törvény XI-XIII. Fejezetében megállapított rendelkezéseit - tehát köztük a 281. § (3) bekezdését is - a másodfokú eljárásban a XIV. Fejezetben (a másodfokú bírósági eljárás) foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- [32] A korábbi Be. 362. § (3) bekezdése akként rendelkezett, hogy a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében is meg lehet tartani, s ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés elbírálható.
- [33] Ehhez képest a jelen ügyben az eldöntendő kérdés az, miként viszonyul egymáshoz a korábbi Be. 281. § (3) bekezdése, amely a terheltnek jogot biztosít arra, hogy helyettes védő eljárása esetén kérje a tárgyalás (másodfokon a nyilvános ülés) elnapolását, és az előbbieken ismertetett, a korábbi Be. 362. § (3) bekezdése szerinti rendelkezés.
- [34] Ebben a körben jelentősége annak van, hogy a terhelt, szabadsága és képessége teljében egyértelműen kifejezte-e, hogy nem kíván jelen lenni a másodfokú nyilvános ülésen, mindemellett a kirendelt védő személyét ismeri [1.BK.C.360-365. § 10. c) pont].
- [35] Az ügyiratok alapján megállapítható, hogy a korábbi meghatalmazott védő meghatalmazásának megszűnése miatt a Fővárosi Törvényszék a 2018. május 9-i nyilvános ülésen rendelte ki az ügyvédet, melyről a II. rendű terhelt - mivel a nyilvános ülésen jelen volt - tudomással bírt. A 2018. június 5-i nyilvános ülés jegyzőkönyvéből az is kitűnik, hogy a kirendelt védő és a II. rendű terhelt felvette egymással a kapcsolatot, hiszen a terhelt e-mailben tájékoztatta a védőt, hogy új védőt hatalmazott meg, aki betegsége miatt nem tud megjelenni, ezért ő maga sem lesz jelen a nyilvános ülésen.

- [36] A Kúria álláspontja szerint a szabadlábon lévő, védekezésében nem korlátozott II. rendű terhelt, aki tisztában volt a bíróság által kirendelt védő személyével, vele kapcsolatot tartott, tudatában volt annak, hogy az általa meghatalmazott új védő a nyilvános ülésen nem lesz jelen, és szabad akaratából döntött úgy, hogy ehhez képest a nyilvános ülésen ő maga sem fog megjelenni, e magatartásával saját maga mondott le a korábbi Be. 281. § (3) bekezdésében foglalt azon jogáról, hogy a nyilvános ülés elnapolását kérje.
- [37] Erre figyelemmel - a védő álláspontjával szemben - egyfelől a kirendelt védő jogszerűen járt el a nyilvános ülésen, másfelől a II. rendű terhelt védelmében a 2018. június 5-i nyilvános ülésen védő jelen volt, így a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt abszolút eljárási szabálysértés, ebből következően az arra alapított felülvizsgálati ok nem valósult meg. Ezért a felülvizsgálati indítvány a vonatkozó részében alaptalan.
- [38] Ekként a Kúria a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.8.674/2017/5. számú ítéletét a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [39] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a 458. § (3) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ